Sabah notu

13.07.2021

H. Erkin Işık, CFA
+(90) 212 318 5096
hasanerkin.isik@qnbfinansbank.com

Deniz Çiçek
+(90) 212 318 5086
deniz.cicek@qnbfinansbank.com

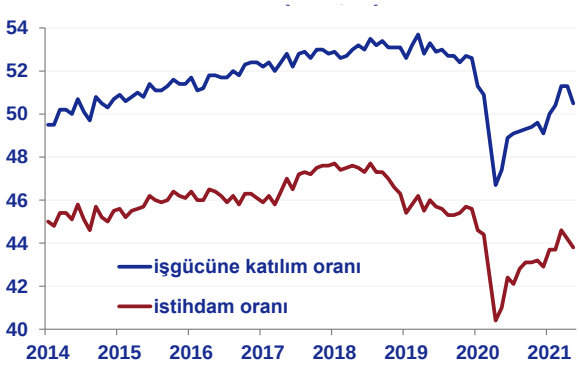
- **Mayıs'ta istihdam azalırken, işgücüne katılımın da azalmasıyla işsizlik oranı geriledi ve %13.2 oldu. Geniş tanımlı işsizlik göstergesi olan atıl işgücü oranı ise sınırlı bir değişimle %27.2'ye gelerek yüksek seviyelerini korudu.**
- **Konut satışları Haziran'da baz etkisiyle geçen yılın aynı ayına göre %29.1 oranında azaldı. Mevsim ve takvim etkisini arındırarak baktığımızda, pandemi kısıtlamalarının etkisiyle Mayıs'ta yaşanan sert düşüşün Haziran'da telafi edildiği görülüyor.**
- **Bugün yurtiçinde Mayıs ayı sanayi üretimi, perakende satış hacmi ve sektörel ciro endeksleri, ABD'de Haziran ayı TÜFE enflasyonu yayımlanacak.**

Mayıs'ta istihdam ve işgücüne katılım geriledi

Mevsimsellikten arındırılmış (dar tanımlı) işsizlik oranı, Mayıs ayında %13.2 oranında gerçekleşti. Bir önceki ayki oran 0.1 puan aşağı %13.8'e revize edilirken, Mayıs ayında 0.6 puan düşüş oldu. İşsizlik oranındaki gerileme, istihdamdaki düşüşe rağmen, işgücüne katılımın azalmasına bağlı olarak gerçekleşti. Nisan'da 0.4 puan azalan istihdam oranı %43.8'e indi. Çalışan sayısının çalışma çağındaki nüfustaki payını gösteren bu oran, Nisan 2020'de %40.4'e kadar geriledikten sonra bu sene Mart ayına kadar toparlanmıştı. İşgücüne katılım oranı ise 0.8 puanlık düşüşle %50.5 oldu. İstihdam ve işgücüne katılım oranları önceki yıllardaki zirve noktalarının (sırasıyla %47.7 ve %53.7) bir hayli altında bulunuyor. (Grafik 1)

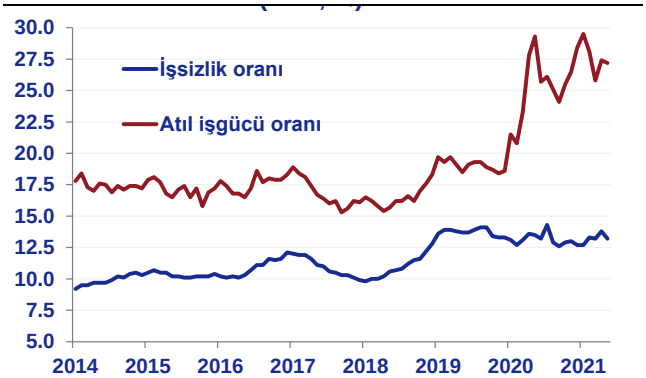
Hatırlanacağı gibi, bu sene yapılan revizyonla geniş tanımlı işsizlik göstergeleri de veri setine eklenmişti. Eksik istihdam, işbaşında olduğu halde istediği sürenin altında çalışmak zorunda kalan kişilerden oluşmaktadır. Bu gösterge pandemi döneminde eksik zamanlı çalışan ve ücretsiz izne ayrılanları da kapsamaktadır. Potansiyel işgücü, aktif olarak iş aramadığı için işgücünün dışında kabul edilen fakat iş bulursa çalışabilecek durumda olan kişilerden oluşmaktadır. Bu iki grup ile istihdam ve işgücü grupları arasında piyasa koşullarına göre geçiş olmaktadır. Dar tanımlı işsizlere ek olarak eksik istihdamı ve potansiyel işgücünü de dikkate alan ve en geniş tanımlı işsizlik göstergesi olan atıl işgücü oranı sınırlı bir değişimle %27.4'ten %27.2'ye geldi. Bu gösterge, 2020

Grafik 1: İstihdam ve işgücüne katılım oranı (MA)

Kaynak: TÜİK

Grafik 2: İşsizlik ve atıl işgücü oranı (MA)

Kaynak: TÜİK

yılının başında %20'nin biraz üzerindeydi; dolayısıyla, mevcut durumda pandemi öncesine göre oldukça yüksek seviyede seyretmeye devam etti. (Grafik 2)

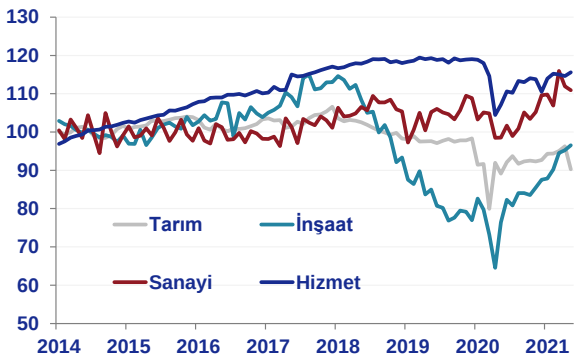
İstihdamdaki sektörel gelişmelere baktığımızda, Mayıs'ta toplam istihdamdaki düşüşünün ağırlıklı olarak tarım kaynaklı olduğu, sanayi istihdamının da aylık %1 oranında azaldığı görülüyor. Sanayide art arda ikinci ayda düşüş olurken, inşaat istihdamı %1.3 ve hizmet istihdamı %0.8 oranında arttı. Daha önce üç aylık ortalama olarak yayımlanan işgücü verileri, bu seneki revizyonla beraber aylık olarak yayımlamaya başladı. Bunun ardından sanayi sektörü istihdamında daha belirgin olmak üzere, göstergelerde oynaklık arttı. Dolayısıyla göstergelerdeki eğilimlerin aylık değişimlerden daha önemli olduğunu düşünüyoruz. Buna göre özellikle inşaat sektöründe toparlanmanın sürdüğü, hizmetlerde zayıf bir artış eğilimi olduğu dikkat çekiyor. (Grafik 3) Pandemi kısıtlamalarının gevşemesiyle beraber, öncü göstergelerin de işaret ettiği üzere, Haziran'da sektörler genelinde iyileşme olabilir. 1 Temmuz'da sona eren işten çıkarma yasağı ise Temmuz'da göstergelere belirgin bir etki yapabilir.

Konut satışlarında dalgalanma

Haziran ayında toplam konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre %29.1 oranında azalarak 134.7 bin adet oldu. Bu düşüş geçen sene Haziran ayından itibaren yaşanan kredi genişlemesinin yarattığı baz etkisinden kaynaklandı. İpotekli (kredili) satış adedi 28.9 bin ile yıllık bazda %71.5 oranında azaldı, diğer satışlar ise yıllık bazda %19.6 artarak 105.9 bin oldu. İlk ve ikinci el konut ayrıntısında ise, ilk satışlar yıllık bazda %31.6 azalarak 40.1 bin, ikinci el satışlar %28 azalarak 94.6 bine geldi.

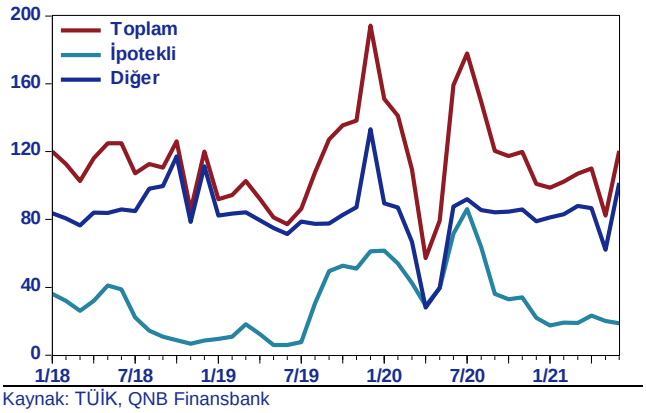
Yakın dönemli gelişmeleri görmek için verileri mevsim ve takvim etkilerinden arındırdık. Para ve kredi politikalarındaki gevşemenin etkisiyle Temmuz 2020'de tarihi zirve noktasına ulaşan ipotekli satışlar, sonraki dönemdeki sıkılaşmayla beraber 2020'nin sonlarında gerilemişti. Sıkı seyreden finansal koşulların etkisiyle, ipotekli satışlar tarihsel eğilimine göre düşük seviyelerdeki seyrini sürdürüyor. İpotekli olmayan satışlarda ise Nisan ayına kadar tarihsel eğilimle genel olarak uyumlu bir görünüm vardı. Mayıs'taki belirgin bir düşüşün ardından, Haziran'da bunu telafi eden sert bir artış oldu. Toplam konut satışları da buna paralel olarak Mayıs'ta gerileyip Haziran'da yükseldi. (Grafik 4) Sonuç olarak, pandemi ile doğrudan ilişki olumsuz etkinin ortadan kalktığı görülüyor. Fakat finansal koşullardaki sıkılık krediler kanalından toplam satışlardaki eğilimi sınırlıyor.

Grafik 3: İstihdam endeksleri (MA, 2014=100)

Kaynak: TÜİK, QNB Finansbank

Grafik 4: Aylık konut satışları (MTEA, bin adet)

Kaynak: TÜİK, QNB Finansbank

Piyasalarda bugün

Küresel piyasalarda risk iştahındaki toparlanma sürerken **S&P 500 endeksi** dün %0.4 oranında arttı. Oynaklık göstergesi **VIX endeksi** 16.2 seviyesinde kaldı. **10 yıllık ABD tahvil faizi** hafifçe yükselerek %1.37 seviyelerine geldi. **EUR/USD** yataya yakın seyrettikten sonra bu sabah 1.1865 seviyelerinde başladı. **Brent** petrol fiyatı 75 dolar seviyelerinde yatay seyrini sürdürdü. Ons **altın** fiyatı ise 1800 dolar civarında yatay seyretti. Küresel ekonomideki toparlanmayla beraber Çin'de Haziran ayı ihracat büyümesi güçlü seyrini korurken, Asya ve Pasifik bölgesinde hisse senedi endeksleri de bugün genel olarak yükseldi.

Risk iştahındaki toparlanmanın da desteğiyle TL üzerindeki baskı azalmayı sürdürdü. **USD/TL** dün de geriledi bu sabah 8.63 seviyelerinde başladı. 5 yıllık Türkiye **CDS** primi sınırlı bir değişimle 390 baz puana gelirken, **2 yıllık tahvil faizi** %18.90 oldu.

Hazine dün iki yıllık sabit kuponlu tahvil ihalesinde %18.9 ortalama faizle 2.4 milyar TL borçlandı. Rekabetçi olmayan tekliflerde ise, piyasa yapıcılara 0.7 milyar TL ve kamu kurumlarına 1 milyar TL satış yapıldı. Hazine bugün de 10 yıl vadeli TÜFE'ye endeksli tahvil ile 2 yıl vadeli kira sertifikası ihraç edilecek.

TCMB'nin analitik bilanço verilerinden yaptığımız hesaplamaya göre TCMB'nin **brüt döviz rezervi** 9 Temmuz haftasında 3.9 milyar dolar artışla 104.1 milyar dolar oldu. Bankaların zorunlu karşılık, teminat depo ve rezerv opsiyon mekanizması kapsamında TCMB'de tuttukları rezerv miktarı geçen hafta 1 milyar dolar artarken, bunu hariç tutan net rezervin 2.8 milyar dolar artışla 23.2 milyar dolara geldiğini tahmin ediyoruz. Bu artışa kamu döviz mevduatı 1.9 milyar dolar katkı yaptı.

Bugün yurtiçinde öncü büyüme göstergelerinden Mayıs ayı **sanayi üretimi, perakende satış hacmi ve sektörel ciro endeksleri** yayımlanacak. Öncü göstergelerdeki zayıflamayı dikkate alarak, Nisan'daki %0.9 oranındaki düşüşün ardından, sanayi üretim endeksinin Mayıs'ta aylık bazda %0.5 oranında gerilemesini bekliyoruz. Ancak güçlü baz etkisi sebebiyle, (takvim etkisi arındırılmış) yıllık artış oranının %38.6 ile yine çok yüksek bir seviyede gerçekleşmesini bekliyoruz. Foreks anketine göre piyasa beklentisi ise %38.8 olarak oluştu.

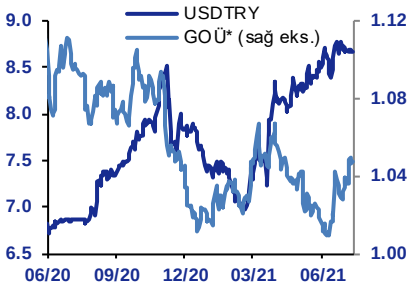
Küresel piyasalarda ise Haziran ayı **ABD TÜFE enflasyonu** yayımlanacak. TÜFE'nin aylık %0.5 oranında artması ve yıllık enflasyonun %5'ten %4.9'a gelmesi bekleniyor.

Piyasalara Bakış

Döviz Piyasası

	Son fiyat	Günlük değ.	Haftalık değ.
USDTRY	8.6342	-0.3%	-0.6%
EURTRY	10.2540	-0.4%	-0.2%
SEPET	9.4440	-0.3%	-0.4%
EURUSD	1.1864	-0.1%	0.4%
GBPUSD	1.3893	-0.1%	0.7%
USDJPY	110.420	0.3%	-0.2%
USDZAR	14.3884	1.2%	-0.1%
USDCNH	6.4686	-0.2%	-0.2%

TL ve gelişmekte olan ülke kurları

(*) 12 Gelişmekte olan ülkenin ortalama dolar kuru endeksi

Tahvil ve Eurobond Piyasaları

Gösterge devlet tahvilleri (% bileşik)

	Faiz	Günlük	Haftalık
2 yıllık	18.94	0.24	0.40
5 yıllık	18.39	-0.05	-0.06
10 yıllık	17.47	-0.14	-0.23

Türkiye eurobondları (%)

	Faiz	Günlük	Haftalık
05/02/25	4.69	-0.03	-0.09
26/04/29	6.00	-0.02	-0.09
11/05/47	6.95	-0.02	-0.05

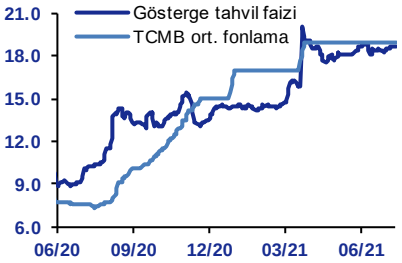
Para ve swap piyasaları (% basit)

TCMB ort.	19.00	0.00	0.00
TLREF ON	18.82	0.03	0.07
1 ay swap	18.49	0.17	-0.31
1 yıl swap	20.84	0.15	-0.11

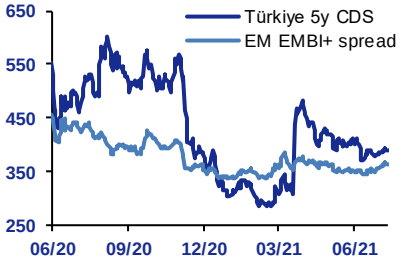
Şirket tahvilleri (%)

Garanti23	2.75	0.01	-0.05
Akbank25	4.75	0.03	0.04
Kchol25	3.78	-0.24	-0.05
Turkcell28	4.44	-0.04	-0.02

Gösterge tahvil ve TCMB faizi (%)

EMBI+ ve Türkiye CDS (baz puan)

Global Hisse Senetleri

	Son	Günlük	Haftalık
VIX	16.2	0.0	1.1
S&P 500	4,385	0.3%	0.7%
DJ Ind.	34,996	0.4%	0.6%
DAX	15,791	0.7%	0.8%
FTSE	7,125	0.0%	-0.6%
NIKKEI	28,719	0.5%	0.3%
SHCOMP	3,556	0.2%	0.7%
BIST 100	1,357	-1.5%	-2.6%

Enerji ve Emtia

	Son	Günlük	Haftalık
Brent	75.4	-0.3%	1.1%
WTI	74.3	-0.3%	1.3%
Bakır	69,310	1.0%	-0.6%
Altın	1,809.9	0.1%	0.7%
Gümüş	26.2	0.5%	0.3%
Buğday	637.5	3.7%	1.8%

Global 10-Yıllık Faiz Oranları (%)

	Son	Günlük	Haftalık
ABD	1.37	0.01	0.02
Avr. Birliği	-0.29	0.00	-0.03
İngiltere	0.48	0.04	-0.05
İtalya	0.74	-0.03	-0.01
Japonya	0.03	0.00	-0.01

Kredi Riski (baz puan)

	Son	Günlük	Haftalık
EMBI+	362.2	-5.7	2.3
5Y CDS Spreadleri			
Türkiye	390.4	1.1	-0.6
Rusya	86.5	0.4	0.4
Brezilya	174.1	-0.3	4.8
G. Afrika	193.7	3.8	1.7

Kaynak: Bloomberg Update: 7/13/2021 8:00

Bu rapor, QNB Finansbank Hazine Bölümü ekonomistleri tarafından müşterilerini bilgilendirmek amacıyla düzenlenmiştir. Raporun QNB Finansbank ile ilişkili bir kuruluşun müşterisi tarafından kullanılabilirliği, alan kişi ve bu kuruluş arasındaki akdi ilişkiye tabi olacaktır. Bu raporda sunulan bilgi, yorum ve tavsiyeler raporu hazırlayanların görüşlerini yansıtmakta olup yatırım danışmanlığı hizmeti kapsamında değildir. Mali durum ile risk ve getiri tercihlerinin çeşitliliğini göz önünde bulundurunca sadece bu raporda yer alan görüşlere dayanarak verilecek yatırım kararları beklentilere uygun sonuçlar doğurmayabilir. Bu rapordaki bilgilerin derlenmesinde güvenilirliğine inanılan sağlam kaynaklardan faydalanılmıştır; ancak bilgilerin doğruluğu bağımsız olarak teyit edilmemiştir. QNB Finansbank bilgilerin doğruluğu ve bütünlüğü konusunda garanti vermemekte ve doğabilecek hatalarda sorumluluk üstlenmemektedir. Raporda sunulan bilgiler üzerinde önceden belirtilmeksizin değişiklik yapma hakkı saklıdır. QNB Finansbank ve ilişkili kuruluşlar ile bu kurumlarda çalışan personel araştırma raporlarında sözü edilen menkul kıymetlere yatırım yapabilir ve zaman içerisinde pozisyonlarını değiştirebilir. Bu raporda yer alan bilgilerin bir kısmı ya da tamamının kopyası çıkarılamaz ya da dağıtılamaz.